

Kötter Tamás

PIACI VISZONYOK

„Hölgyeim és uraim, a vezető szerep, legalábbis ma még, az Amerikai Egyesült Államoké, és a dollár a világpénz, de sokak úgy vélekednek, hogy a zöldhasúnak meg vannak számlálva a napjai. Mielőtt megpróbálnánk válaszolni arra a kérdésre, hogy ezután mi lesz, vajon – ahogy sokan jósolják – átveszi-e a szerepét a kínai renminbi, vagy más vélemények szerint többvalutás rendszer alakul majd ki, mélyebbre kell ásnunk a tartalékvaluták történetében.” Mátrai kirobbanó formában volt, az előadásmódja, mint mindig, laza, élvezetes, de logikusan felépített, tényekre, adatokra, számításokra alapozott, ugyanakkor könnyen követhető volt; arra is ügyelt, hogy ne feszítse túl a húrt, a megfelelő helyeken pihenőt engedélyezett a hallgatóságnak, ilyenkor egy-egy poénnal vagy az üzleti életből vett vicces anekdotával szórakoztatta őket. Élvezte, hogy minden szempár rá szegeződik, és a teremben lévők szinte már vallásos áhitattal, mint egy közösséget hipnotikus búvkörében tartó szektavezér prédikációját hallgatják az előadását. Ebből a szempontból könnyű dolga volt: a jövő közgazdaszáiból, bankvezéreiből, pénzügyi tanácsadóiból és a pénz körül szorgoskodó megannyi divatos vagy éppen kevésbé ismert, de annál jobban fizető szakma reménybeli várományosaiból álló hallgatóságával összekötötte őt a pénz iránt érzett tisztelet és persze szeretet is. Ez a tisztelet és szeretet, amely Mátrai és a hozzá hasonlók életének minden pillanatát átjárta, irányította a tetteiket és értékmérőül szolgált önmagukkal szemben, de a külvilág felé is, még csak éledezett ezekben a fiatal nőkben és férfiakban, ám már nem sok idő kellett hozzá, hogy maguk is a pénz rabjává váljanak. Csak figyelniük kellett és tanulniuk, hogy mire kilépnek az életbe, legalábbis abba, amit ők „igazi” életnek tekintettek, minden erejükkel belevethessék magukat a pénz utáni könyörtelen hajzába, vagy ahogy Mátrai sokkal elegánsabban megfogalmazta: „ahogy a szív gondoskodik a vér áramlásáról, mi ugyanezt tesszük a pénzzel, különféle tranzakciók útján pumpáljuk a gazdaság csatornáiba, és gondoskodunk róla, hogy ez az áramlás egy pillanatra se álljon le”. És Mátraitól volt mit tanulniuk, hiszen sikeres volt az

élet minden területén: szerető feleség, két gyerek, töretlen üzleti sikerek, amelyek egyre feljebb és feljebb repítették a társadalmi ranglétrán, és mindezt, mint bokréta a kalapot, megkoronázta az egyetemi oktatói státusz. Irigylésre és utánzásra méltó sikerek voltak ezek, legalábbis azoknak, akik a pénz világában képzelték el a jövőjüket.

„Vannak persze az amerikai dollár mellett más dollár névre hallgató valuták is, úgymint a kanadai, újjélandi vagy éppen az ausztrál dollár”, zárta előadását Mátrai, miután hosszasan ecsetelte az arany szerepét az archaikus társadalmak és a középkor gazdaságában, aztán a holland kereskedők megjelenését, majd rátért a nemzetközi aranystandard felemelkedésére a 19. században és a brit hegemoniára, amelyet a font a londoni pénzügyi központnak köszönhetett, az első világháború szerepére a dollár pozíciójának erősödésében, végül a Bretton Woods-i nemzetközi monetáris rendszer ismertetésén át eljutott a máig, és a mának ahhoz a pillanatnyilag még megválaszolhatatlan kérdéséig, hogy vajon megszűnik-e a dollár egyeduralma, és ha igen, a renminbi váltja-e fel vagy egy többvalutás rendszer alakul majd ki. „...de persze vannak más, technikai jellegű, ugyancsak dollár névre hallgató fizetőeszközök is”, szólalt meg, magát is, de az éppen szedelőzködő hallgatóságát is meglepve Mátrai. Talán az első sorban ülő három lány látványa – angyali arc, feszes test és dévaj jókedv, amely még komolyságuk álcárcán is átütött – zavarta meg Mátrait, de mint egy kontrollvesztett ősrégi gépzongora, amelynek lyukkártyái töredékes módon őrizték csak meg a dallamot, nyugtalan szívvel, rövid, de annál mélyebb csönd után így folytatta: „...ezeket csak bizonyos helyeken fogadják el”. Elég volt a pénz eme felkent profétájának egyetlen szava, hogy másodperceken belül lecsendesítse a zajongó híveket. Minden szempár ismét rá szegződött. „Igen, vannak bizonyos helyek...” idáig jutott, de aztán elakadt. Képtelen volt a három lányon tartani a szemét, és amint a szemhéja redőny gyanánt lecsukódott, máris ott találta magát a saját privát kis paradicsomában, azon a bizonyos helyen, amelyről a még mindig csendben figyelő, folytatásra váró hívők semmit sem sejtettek. A jól ismert, semmivel össze nem téveszthető ütemekre épülő vad lüktető zene mintegy gombnyomásra már ott is pulzált a fejében, az orrát szokatlan erővel csapta meg a meztelen testek kipárolgásából, a légkondicionálókba fecskendezett illatosítóból, az olcsótól a drágáig, a hamisítványtól az eredetiig terjedő parfümök illatából összeálló bódító

keverék. Már emelte a kezét, hogy megérintse az egyiket ezek közül az ördögi ügyességgel táncoló, angyali lények közül, amikor egy köhintés vagy talán valamelyik pad recsenése felébresztette a varázslatból, és megóvta attól, hogy az egykor szebb napokat látott Joe Bidenhez hasonlóan kezet nyújtson egy láthatatlan embernek. „Jól van”, rázta meg magát Mátrai, majd azzal mentette meg a helyzetet és egyben bocsátotta el a hallgatóit, hogy erről a titokzatos technikai dollárról majd egy másik alkalommal beszélnek.

- Tartsuk vagy eladjuk? - tette fel a kérdést Mátrainak a helyettese néhány órával később, valamivel ebéd után már a bankban, a főnöke dolgozószobájában. Mátrai kollégája az elmúlt fél órában hosszasan elemezte a dollár néhány napja tartó erősödését az euróval szemben, és ennek a már-már trenddé váló piaci eseménynek bizonyos tengeren inneni és túli részvényekre gyakorolt hatását, nem elmulasztva figyelmeztetni a főnökét - nem mintha Mátrainak szüksége lett volna rá, hiszen, ahogy mondani szokta, „fontos, hogy az ember a dolgok ütőerén tartsa a kezét” -, hogy „a trendek megfordulhatnak”, ami viszont „negatív előjelű változást eredményezhet a részvényt piacon”.

- Még átgondolom - felelte Mátrai, egyben jelezte a helyettesének, hogy a megbeszélésük véget ért.

Néhány rövid telefonbeszélgetés után, amelyek alig kötötték le az egyfolytában csak a dollár körül forgó gondolatait, mint akit mágnes vonz vagy radarsugár vezet, odament a páncélszekrényéhez. A falba mélyesztett acéltrezor fekete bársonnyal bélelt mélyén szinte világítottak a zöldszínű bankjegyek. Elég volt egy pillantás a rendezetlen halmokban álló pénzre, és máris ugyanaz a furcsa hangulat lett úrrá rajta, mint az előadáson. Bár egy belső hang figyelmeztette rá, hogy nem lenne szabad ezt tennie, ezeryi vészcsengőt szólaltatva az agyában, senki sem sietett a segítségére, hogy megállítsa. Belemarkolt a pénzkötegebe, és csak akkor nyugodott meg valamelyest, amikor az utolsó dollárig mindent kisöpört a páncélszekrény mélyéről.

- Átgondoltam - szólt bele röviddel később a telefonba, már az íróasztala mögött ülve -, tartjuk.

- Meséljen a napjáról - nyitotta meg az ülésüket a kordbársony öltönye alatt fehér inget és zöld alapon apró padlizsánlila pöttyös

selyem nyaksálat viselő pszichológus, akihez Mátrai péntek délutánonként járt.

- Szóval ezt használják - jegyezte meg szinte már tárgyilagos hangon dr. Novák, miután Mátrai felidézte az egyetemi előadóteremben elhangzottakat, és ahhoz a részéhez ért, amikor az a bizonyos „technikai jellegű fizetőeszköz” szóba került. Dr. Novák nem véletlenül volt a szenvedélybetegségek egyik elismert szaktekintélye - Mátrai nem véletlenül fordult hozzá, hogy a segítségével vessen véget a családi, tudományos és üzleti életét egyszerre veszélyeztető, péntek esti szeánszainak -, azonnal átlátott a szitán.

- Ezt eddig nem is említette - fedtte meg a páciensét a terapeuta.
- Pedig fontos részlet.

- Gondolja?

- Péntek van, igaz?! - válasz helyett ezzel a váratlan kérdéssel szabott új irányt a beszélgetésnek dr. Novák.

Igen.

És most is van magánál, igaz?

- Igen - vallotta be Mátrai, akit meglepett a pszichológus kérdése, így esélye sem volt a tagadásra, bár szíve szerint nemmel válaszolt volna.

- Mennyi?

- Parancsol?! - kérdezett vissza éles hangon Mátrai, mintegy jelezve, hogy nem tetszik neki ez a kihallgatást idéző hangnem.

- Dezső, mennyi van ebből a... ebből a technikai jellegű dollárból magánál - folytatta ugyanazon a katonás hangon dr. Novák, akit nem zökkentett ki a szerepéből Mátrai szúrós tekintete.

- House dollár - vetette közbe Mátrai dacosan. - Így hívják.

- Értem, szóval house dollár - bólintott a pszichológus. - Szóval mennyi?

- Háromezer - felelte Mátrai rövid habozás után. - Az aktuális árfolyamtól függően kicsit több vagy kevesebb, mint egymillió forintnak felel meg, mely összeget - nevetett fel -, ha figyelembe vesszük az árakat - váltott komolyabb, szinte már üzleti hangra -, akár egy este alatt is könnyedén otthagyhathunk.

- Ugye tudja, hogy ezzel nem léphet ki a rendelóm ajtaján. Péntek van, és bár még csak a terápiánk elején járunk, sok dolgunk van még, és én nem vállalom a felelősséget azért, hogy odamegy - mondta dr.

Novák, majd így folytatta: – Haza akar menni a feleségéhez és gyerekeihez? Folytatni akarja a tanítást?! Sikeres akar maradni az üzleti életben?!

A pszichológus nem engedett a szorításból, Mátrai legérzékenyebb pontjait vette célba, és a páciens teste, mintha valahol a közelben bombák robbantak volna, minden kérdés után összerándult.

„Igen. Igen. Igen”, felelte sóhajtva, lehajtott fejjel Mátrai, majd dr. Novák felszólításnak is beillő kérésére, mint amikor a hívek valamilyen szent esküvést tesznek Isten előtt, most már kijelentő módban elismételte a pszichológus kérdéseit: Haza akar menni a feleségéhez; folytatni akarja a tanítást; sikeres akar maradni az üzleti életben.

Ezután a már-már ördögüzésnek is beillő jelenet után újabb, bár igazából említésre sem méltó csönd következett, amit végül a pszichológus tört meg:

– Menjünk tovább a részletekre.

Valamivel később, miután Mátrai, akinek az arcán a riadalmat a nyugalom boldog mosolya váltotta, beavatta a feszülten figyelő, szemmel láthatóan minden idegszálával a páciense mondanivalójára koncentrálnak a pszichológust olyan apró, ám a Touch Bár működése szempontjából mégis lényeges árnyalatokba, mint a vendégek részére összeállított, mindenféle táncokat és különféle mennyiségű és minőségű italokat tartalmazó csomagok tartalma és ára; tisztázta, hogy mi a különbség a table dance és az öltánc között; külön felhívta a figyelmét arra a fontos momentumra, hogy ezt a fajta dollárt italra nem használhatja fel, csak a lányoknak fizethet vele, az átváltás árfolyamat a bár határozza meg, „nem éppen baráti”, hívta fel erre a részletre külön a terapeuta figyelmét, és mesélt még ezer más, kizárólag a törzsvendégek által ismert, a hely működésére jellemző sajátosságról, majd válaszolt a pszichológus további, apró részletekbe is belemerülő kérdéseire.

– Tudja, mit? – dőlt hátra a fotelében a pszichológus; arca olyan kifejezést öltött, mint aki nagy elhatározásra jutott. – Átveszem.

Halkan, de olyan határozottan mondta ezt ki, hogy szinte robbant a szoba csendjében.

– Parancsol?! – mondta némi csend után a meglepetéséből ocsúdó Mátrai.

Dr. Novák becsukta a noteszét, aztán a két tenyerét összetéve, mint aki imádkozni készül, újabb csend után, amelyet ezúttal, talán a hatás kedvéért, ő maga tartott fenn, azt mondta:

- Nézze, Dezső, azt hiszem, de kérem, javítson ki, ha nem így van, éppen az előbb beszéltük meg, hogy többé nem megy oda, és mivel nem megy oda, ezért nem is lesz szüksége ezekre a... hogy is mondta?...
- akadt el egy pillanatra, aztán vidáman csettintett az ujjával: - Megvan, a house dollárokra.

- Az összeset adjam oda?

- Igen.

- De hát mit akar vele...? Mint említettem, ez csak korlátozott...

- Nyugalom - szakította félbe Mátrait a pszichológus. - Vegye úgy... - néhány rövid pillanatra forgatta, ízlelgette magában a szavakat, majd, mint aki alaposan meghányta-vetette magában a dolgot, most már határozottan így folytatta: - vegye úgy, hogy belépek erre a piacra.

- Nos, tényleg megbeszéltük - vallotta be Mátrai. - Ennek ellenére azt gondolom, a dollár árfolyama... hogy is mondjam önnek egyszerűen - ennél a pontnál a befektetési bankárrá visszavedlő Mátrai olyan arcot vágott, mint aki megpróbál a legegyszerűbben elmagyarázni egy bonyolult jelenséget -, nem éppen kedvező a váltásra... legalábbis a forintra történő átváltásra... persze az euró, az más - fűzte hozzá. - Igaz, azzal sem vagyunk beljebb, mert a bárban, amint már mondtam volt, nem éppen baráti az árfolyam... .

- Mennyi? - lepte meg Mátrait ezzel a váratlan, lényegre törő kérdéssel a pszichológus, akire szemmel láthatóan semmilyen hatást sem gyakorolt a bankár előbbi monológja.

- Háromszázhatvanöt - felelte Mátrai. - A bár háromszáznyolcvanért váltja - tette még hozzá sietve, miközben az ég felé emelt tekintettel jelezte, erről ő nem tehet.

Ezúttal a pszichológuson volt a sor, hogy meglepődjön. Rövid csend után hangot is adott a csalódottságának:

- Nem sok az egy kicsit? - kérdezte, majd valamivel később hozzátette: - Ennél azért jobb ajánlatra számítottam.

- Ez a legjobb ajánlatom. Ezek a piaci viszonyok - felelte a rutinos tárgyalók határozott, de mégsem bántó hangján Mátrai. Tudta, hogy meddig szabad feszíteni a húrt, és ő, legalábbis úgy hitte, ezúttal is

pontosan kitapintotta a másik fél fájdalomküszöbét, amelyen túl a tárgyalópartner már azt mondja magában: eddig és ne tovább.

De ezúttal tévedett, megcsalták az ösztönei.

- Én meg azt gondolom - dr. Novák hangja olyan volt, mint a kígyó sziszegése -, hogy legyen inkább háromszáz. Mert szerintem meg ez tükrözi a piaci viszonyokat.

- Ez nevetséges! - kiáltott fel a felháborodásában magáról megfélelmező Mátrai.

- Ugyan már, kedves Dezső, ön nincs abban a helyzetben, hogy diktálja az árakat - mondta egyszerre nyugodt, ugyanakkor gúnyos hangon dr. Novák.

- Jól csinálta! Szépen megizzasztott doki - adta meg magát néhány perc múlva Mátrai, miután dr. Novák piaci elemzésnek is beillő módon összefoglalta mindazt, amit a house dollárról, legalábbis a pszichológus szerint, kereskedelmi értelemben érdemes tudni. „Tudniillik - fejtegette a terapeuta - egy olyan egyedi termékkel állunk szemben, amelynek erősen korlátozott a piaca és a felhasználási lehetősége is. Persze - ábrándozott el egy gondolat erejéig -, ha a világ minden night clubjában elfogadnák, akkor talán más lenne a helyzet, hiszen mégiscsak konvertibilis lenne, de mivel esetünkben csak a Touch Me Bár tekinti fizetőeszköznek, így erősen behatároltak a lehetőségek akár felhasználásról, akár értékesítésről is beszélünk.” A rövid, de közgazdasági értelemben tökéletesen helytálló elemzést követően, mintegy visszatérve az üzleti tárgyalásukra, már egy informátorát beszerző titkosügynök sunyi, de egyben fenyegető hangján így folytatta Mátrai megoldozását a terapeuta: „Barátainak, ismerőseinek nem adhatja el. Ők nem tudnak a maga kis estéiről, és nyilván előbb vagy utóbb kikotyognák a titkát, ami gyorsan eljutna a felesége fülébe is. Egyetért, kedves Dezső?” „Igen”, bólintott komoran Mátrai. „Az utcán pedig mégsem árulhatja”, tette még hozzá a pszichológus, elvágva a páciense és egyben alkalmi üzletfele minden menekülőútvonalát. A kör bezárult, Mátrai, legalábbis üzleti értelemben, csapdába esett. Ilyenkor a legjobb eldobni a lapokat.

- Köszönöm - hajolt meg ültében dr. Novák. - Alkalmanként tőzsdézek.

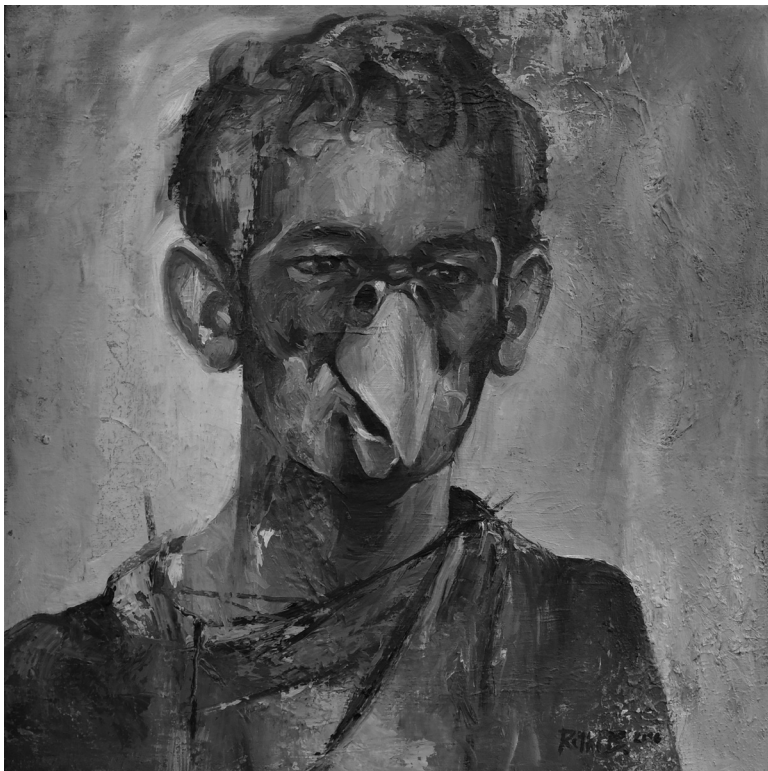
- Szóval akkor megegyeztünk?!

- Legyen - hagyta jóvá egy fejbólintással Mátrai a tranzakciót.

- Öröm volt önnel üzletelni - nyújtotta a kezét a pszichológus. - De mielőtt az üzlet feletti örömközpontunkban pezsgőt bontanánk - mosolyodott el saját szellemességén dr. Novák -, azért ne feledkezzünk meg a találkozásunk okáról és céljáról sem. Beszéljünk a gyermekkoráról..., illetve - pillantott az órájára - arról majd legközelebb fogunk beszélni, mert sajnos lejárt az időnk.

Mátrai már a rendelő ajtajában állt, amikor a pszichológus ezzel a kérdéssel állította meg: - Dezső, csak még egy fontos részletre lennék kíváncsi!

- Igen! - torpant meg Mátrai. - És mi lenne az?
- Mondja, hánykor is nyit az a bár?

Portré II.